

ПРОЦЕСУАЛЬНІ НАСЛІДКИ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА

Експертиза займає важливе місце в кримінальному судочинстві. Її функція, як правильно зазначає А. Р. Белкін, полягає у вирішенні на підставі спеціальних пізнань і навичок питань, що виникають під час розслідування та судового розгляду кримінальних справ. Об'єктами експертного дослідження можуть бути люди, трупи, речі, документи, транспортні засоби, явища і процеси [1, с. 207-208]. У результаті проведення експертизи складається документ - висновок експерта, який є одним із передбачених КПК України джерел доказів. Безумовно, що, як і будь-яке джерело доказів, висновок експерта підлягає оцінці особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором та судом. Але те, що висновки експертизи ґрунтуються на спеціальних, наукових знаннях експерта, привело до появи в науці криміналістики та кримінального процесу різних точок зору щодо змісту оцінки висновку експерта.

Як відомо, висновок експерта оцінюється у сукупності зі всіма іншими доказами у кримінальному провадженні. Він як і інші докази, не має наперед визначеної сили. Згідно даного положення всі докази досліджуються з точки зору єдиної системи доказування у провадженні, співвідносяться один із одним, додатково перевіряються з метою приведення їх в гармонійну єдність для досягнення істини. Однак якщо будь-який доказ у провадженні суперечить іншим то виникає три можливі варіанти розвитку ситуації:

- 1) проводиться перевірка всіх наявних доказів на відповідність одному;
- 2) проводиться перевірка виявлення, отримання, фіксування і оцінка вказаного доказу з метою встановлення причин його недостовірності, суперечності іншим;
- 3) даний доказ оцінюється негативно, виключається із системи доказів як недостовірний.

На відміну від багатьох інших, особливістю висновку експерта, як виду процесуальних доказів є об'єктивний характер його отримання, незалежність дослідження, наукові критерії оцінки висновку самим експертом чи керівником експертної установи [3, с. 256]. Звідси експертному висновку, не дивлячись на рівність всіх доказів завжди надається реально більше значення, ніж, наприклад, показанням учасників процесу чи протоколам слідчих дій, де завжди присутній суб'єктивний момент сприйняття і фіксування фактів. Внаслідок чого висновок експерта не може бути відкинутий чи спростований якимось бажанням слідчого чи судді тільки з причин його невідповідності іншим доказам, а потребує механізму перевірки доказу шляхом обов'язкового отримання нового повторного чи додаткового висновку [2, с. 138].

Тим самим, виходячи із сутності проведення експертизи, наукових методів її проведення, висновки експерта не можуть суперечити реальній картині досліджуваних факторів, оскільки дослідження проводяться в умовах повної об'єктивності. Якщо така суперечність виявилась то це може пояснюватися недостовірністю об'єктів дослідження, неналежними методами проведення, експертизи некваліфікованістю експерта чи його умислом надати завідомо неправдивий висновок [4, с. 218]. Однак у випадку якщо експертиза проведена якісно і відповідає науковим вимогам, але суперечності чи розбіжності залишаються то слід критично підійти до оцінки матеріалів кримінального провадження, перевірці і оцінці наявних доказів.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що висновок експерта, як і будь-який інший доказ, підлягає оцінці з боку слідчого і суду. Оціночна діяльність зазначених суб'єктів полягає в перевірці процесуального порядку підготовки, призначення і проведення експертизи; в перевірці повноти висновку; оцінці наукової обґрунтованості висновку; встановленні належності й допустимості доказових фактів, установлених у процесі експертного дослідження, та їх місця в системі інших доказів у провадженні [5, с. 18]. Таким чином, особливістю процесуальних наслідків при негативній оцінці висновку експерта слідчим чи судом є обов'язкове проведення в цьому випадку повторної чи додаткової

експертизи. Це пояснюється тим, що слідчий чи суддя реально не можуть спростувати отриманий висновок, незважаючи на наявність у них такого права, оскільки мова йде по інші галузі науки, знання, методи і засоби отримання доказів для чого потрібні спеціальна освіта і навички роботи.

Список використаних джерел

1. Белкин А. Р. Теория доказывания : науч.-метод. пособие / Белкин А. Р. - М. : Норма, 1999. - 418 с.
2. Моїсєєв О. М. Аспект аргументації висновку експерта / О. М. Моїсєєв // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - Х. : Право, 2006. - Вип. 6. - С. 136-143.
3. Експертизи у судовій практиці: наук.- практ. Посіб./ [за заг. Ред. В. Г. Гончаренка]. - К. : Юрінком Інтер, 2004. – 388 с.
4. Клименко Н. І. Структура і доказове значення висновку експерта як документа, що відображує його дослідження / Н. І. Клименко, В. П. Колонюк // Теорія та практика судової експертизи та криміналістики. - 2009. - №9. - С. 213-221.
5. Юрчишин В. Д. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному процесі України: автореф. дис. - канд. юрид. наук: 12.00.09 / В. Д. Юрчишин. - К., 2006 – 20 с.